

EUROOPA KOHTU OTSUS

22. märts 1983*

[...]

Kohtuasjas 42/82,

Euroopa Ühenduste Komisjon, keda esindavad selle õigusnõunik Jean Claude Séché, kes tegutseb esindajana, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: õigusnõuniku Oreste Montalto büroo, selle juriidilise osakonna liige, Jean Monnet Building, Kirchberg,

edaspidi hageja,

ja

Itaalia Vabariik, keda esindavad Arnaldo Squillante, diplomaatilisestimeelsuste, välislepingute ja õigusloome osakonna juhataja, ja Ivo M. Braguglia, *Avvocato dello Stato*, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Itaalia saatkond,

edaspidi sekkuja,

versus

Prantsuse Vabariik, keda esindab Noël Museux, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Prantsuse saatkond,

edaspidi kostja,

mille esemeks on hagiavaldus takistuste kohta Itaalia veini importimisel Prantsusmaale,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed P. Pescatore, A. O'Keefe ja U. Everling, kohtunikud lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due ja K. Bahlmann,

kohtujurist: Sir Gordon Slynn,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. 4. veebruaril 1982. aastal kohturegistrile esitatud taotlusega esitas Euroopa Ühenduste Komisjon hagiavalduse EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel selletuvastamiseks, et Prantsuse Vabariik on oma veinisektori suhtes jätnud täitmata kehtivate ühenduse eeskirjade ja EMÜ asutamislepingu artikli 30 kohased kohustused,

–oluliselt viivitades Itaalia lauaveinide tollivormistusega, kui on vajalik lubatavate oluliste toimingute teostamiseks ja allutades tollivormistuse süstemaatilisele analüüsile;

–alustamata viivitamata menetlust veooperatsioonide nõuetega vastavusseviimiseks mitmete Itaalia veinisaadetiste osas pärast saatedokumentide piiripunktis tollivormistamiseks esitamist;

– pannes piiripunktides kinnihoitavate Itaalia veinide suhtes veooperatsioonide vastavusseviimise mitmel korral sõltuvusse Itaalia ametiasutuste poolt dokumentide ja tõendite, millel nende sertifikaadid põhinevad, edastamisest;

– hilinedes tollivormistusega ka neil juhtudel, mis on nõuetega vastavusse viidud.

2. Komisjoni väide, mida toetab sekkujana Itaalia valitsus, on see, et sellise tegevuse tõttu esines olulisi viivitusi Itaalia päritolu ja Prantsusmaale hulgi imporditava lauaveini tarbimiseks ringlusse laskmisel alates 1981. aasta augustist ja taas alates 1982. aasta jaanuarist, ning et olulisi koguseid Itaalia lauaveini, mõnikord üle ühe miljoni hektoliitri, hoiti mitu nädalat ja isegi mitu kuud kinni erinevates piiripunktides Prantsusmaal. Väidetakse, et nimetatud tegevust on Prantsuse ametiasutused kasutanud selleks, et takistada Itaalia päritolu veini hulgiimpordi ja vähendada sellise impordi mahtu, mida peeti liiga kõrgeks turu vajadusi arvestades. Kõnealused meetmed vastasid seega impordi koguseliste piirangutele, mis on keelatud EMÜ asutamislepingu artikliga 30.

3. Prantsuse valitsus ei ole nõus, et vaidlusaluse tegevusega taheti impordimahtu vähendada ja väidab, et selle eesmärk oli tagada vastavus ühenduse eeskirjadega veinisektoris ning kaitsta inimeste tervist ja elu pettuse ning keelatud ja ebahügieenilise tegevuse eest.

1. Vaidlusaluse tegevuse taust ja areng

4. Enne vaidlusaluse tegevuse põhjalikumat uurimist tuleb meelde tuletada selle tegevuse kasutamise seotud asjaolusid.

5. Aastaid ei olnud mingeid olulisi raskusi Prantsusmaale imporditava Itaalia päritolu veini suhtes enne tarbimiseks ringlusse laskmist teostatavate formaalsuste osas.

6. Ajavahemikus 1980. aasta aprillist kuni 1981. aasta alguseni saatsid Prantsuse ametiasutused mitmeid teateid Itaalia ametiasutustele nõuetele mittevastavuste või rikkumiste kohta, mida nad olid avastanud Itaalia veini transportimise osas ja eriti ebakohaste transpordivahendite kasutamise osas, mis tingis transporditava veini riknemise. Pooltevahelise vaidluse teema on küsimus sellest, kas Itaalia ametiasutused reageerisid nendele teadetele nõuetekohasel viisil ja õigeaegselt.

7. 1981. aasta suvel iseloomustas Prantsuse veiniturgu Itaalia päritolu lauaveini impordi suur kasv. Sellel kasvul oli sellele turule hindasid vähendav mõju. Prantsusmaa keskosas toimusid ägedad demonstratsioonid veinikasvatajate hulgas, kes protesteerisid sellise olukorra vastu.

8. Komisjoni poolt kohtule esitatud dokumentidest selgub, et 1981. aasta juulikuul jooksul Comité National du Commerce Communautaire des Vins et Spiritueux (veinide ja kangete alkoholsete jookide ühendusesisese kaubanduse siseriiklik komitee osas), jätkates juba mitmeid aastaid järgitud tava, tegi ettepaneku piirata ennastkitsendavate lepingutega lauaveini impordi Itaaliast mahuni, mida ta pidas vastuvõetavaks ning mis oli hinnanguliselt 425 000 hektoliitrit kuus. Küsimus sellest, kas, ning kui jah, siis mil määral Prantsuse põllumajandusminister osales ja andis oma toetuse sellistele ettepanekutele, jääb pooltevahelise vaidluse teemaks.

9. Alates 1981. aasta augusti keskpaigast tõhustasid Prantsuse ametiasutused rakendatavaid meetmeid, et kontrollida Itaalia lauaveinide impordi. Ühelt poolt keeldusid nad vastu võtmast suurel arvul saatedokumente kõnealuste veinide transportimise kohta ja teiselt poolt kontrollivad nad veini süstemaatiliselt analüüsides tervise ja veinivalmistuse seisukohalt enne kõnealuste kaubasaadetiste tarbimiseks ringlusse laskmist. Sellise tegevuse tulemusena hoiti märkimisväärses koguses lauaveini piiril kinni.

10. Selle tegevuse valguses algatas komisjon kaks menetlust riigi poolt EMÜ asutamislepingu järgsete kohustuste täitmatajätmise osas, mille käigus saatis ta kaks põhjendatud arvamust Prantsuse valitsusele.

11. Esimeses põhjendatud arvamuses 2. oktoobrist 1981 väitis komisjon, et Prantsuse Vabariik jättis oma veinisektori suhtes täitmata kehtivate ühenduse eeskirjade ja EMÜ asutamislepingu artikli 30 kohased kohustused seeläbi, et ei algatanud kiiresti teatud arvu kaubasaadetiste suhtes veooperatsioonide nõuetega vastavusseviimise menetlust, pannes nõuetega vastavusseviimise mitmel korral sõltuvusse Itaalia ametiasutuste poolt sertifikaatide aluseks olevate dokumentide ja muude tõendusmaterjalide edastamisest, hilinedes tollivormistusega ka nõuetega vastavaks viidud juhtudel.

12. Teises põhjendatud arvamuses 9. oktoobrist 1981 väitis komisjon, et Itaalia lauaveinide tollivormistuse venitamine oluliselt rohkem, kui on vajalik lubatavate asjakohaste toimingute teostamiseks ja turustamiseks süstemaatilise analüüsi teostamise kujutas meedet, millel on impordi koguseliste piirangutega samaväärne toime, mis on EMÜ asutamislepingu artikliga 30 keelatud, ja et Prantsuse Vabariik on jätnud täitmata oma kohustused, mis tulenevad määrusest nr 337/79.

13. Kinnihoitud kaubasaadetised vabastati ainult järk-järgult aasta lõpuks Prantsuse ametiasutuste poolt vastavalt Pisas 13. oktoobril 1981. aastal Itaalia valitsusega sõlmitud kokkuleppele. Selle kokkuleppega nähti muuhulgas ette kinnihoitud veini vabastamine kahe kuu jooksul ja kahe asjaomase valitsuse pöördumine komisjoni poole vabastamisega kaasnevaks ühenduse abiks hoiulepingute suhtes. Paralleelselt selle vabastamisega, vastavalt komisjoni esitatud dokumentidele, rakendasid veinide ja kangete alkoholsete jookidega ühendusesisest kaubandust käsitleva siseriikliku komitee liikmed täielikku veinilähetamise peatamist Itaalias vastavalt ennastkitsendavale lepingule.

14. Samal ajal teavitas Prantsuse valitsus komisjoni analüüsi kohta, mida selle ajani oli läbi viidud süstemaatiliselt kõikide imporditud veinisaadetiste suhtes, et Prantsuse ametiasutused oleksid edaspidi nõus juhusliku analüüsiga, mida teostatakse ühega kümnest kaubasaadetisest.

15. 1982. aasta jaanuari jooksul ulatus Itaalia päritolu imporditud lauaveini kogus taas kõrge tasemini, s.o üle 875 507 hektoliitri. Jaanuari lõpus toimusid Prantsusmaa keskosas veinikasvatajate hulgas uued ägedad demonstratsioonid.

16. Veebruari alguses tõhustasid Prantsuse ametiasutused taas kontrolli imporditud Itaalia päritolu lauaveinide osas, keeldudes nõuetega mittevastavuse tõttu vastu võtmast saatedokumente ja teostades analüüsi neljast kaubasaadetisest kolme kohta. Prantsuse valitsuse poolt 2. veebruaril 1982. aastal komisjonile saadetud teleksiteade nende tõhustatud kontrollide teemal sisaldas muu hulgas järgmist lõiku: „Veinikasvatajate ringkondades Prantsusmaa keskosas on kerkinud suur mure Itaalia päritolu veini turuhinnast oluliselt madalamate hindadega impordi järsu suurenemise tõttu 1982. aasta jaanuari jooksul. Seetõttu on valitsus teinud vastavad ettevalmistused alates 30. jaanuarist suuremal hulgal kvalitatiivsete analüüsides teostamiseks pädevate haldusasutuste poolt enne veini turuleviimist. Vastupidiselt sellele, mida on väitnud teatud pressiasutused, ei ole import peatunud, vaid aeglustunud, eesmärgiga pöörduda tagasi tavalise igakuise määra juurde”. Nende tõhustatud kontrollimeetmete tõttu hoiti taas piiril kinni märkimisväärses koguses Itaalia päritolu lauaveini.

17. 4. märtsil 1982. aastal andis kohus esialgse otsusega komisjoni esitatud hagiavalduse kohta järgmisemääruse:

„1. Kuni kohtuotsuse tegemiseni põhihagis on Prantsuse Vabariik kohustatud järgima allpool sätestatud piiranguid tegevuse kohta, mis on seotud Itaaliast imporditud veinide Prantsusmaa turuleviimise kohta:

a) Välja arvatud erijuhud, mil konkreetsed tõendid võivad õigustada kahtlust pettuses, ei tohi analüüside sagedus enne kõnealuste kaubasaadetiste turuleviimist ületada viiteteist protsenti piiril esitatud kaubasaadetistest.

b) Enne kõnealuste kaubasaadetiste turuleviimist tehtavate analüüside kestus ei tohi ületada kahtekümmend ühte päeva alates kaubasaadetiste ja dokumentide esitamisest piiril, välja arvatud, kui on olemas erialused, mis õigustavad erianalüüse erandjuhtudel.

c) Veini kaubasaadetiste turuleviimisest ei või keelduda saatedokumentide mittevastavuse tõttu, välja arvatud juhul, kui need mittevastavused on olulised.

d) Kui Prantsuse ametiasutused avastavad olulisi nõuetele mittevastavusi, peavad nad sellistest mittevastavustest viivitamata teavitama Itaalia ametiasutusi, esitades neile vajalikud dokumendid. Kui saatedokument mis tahes kaubasaadetise kohta on Itaalia ametiasutuste poolt viidud nõuetega vastavusse, siis tuleb see saadetis viivitamata turule lasta.

2. Kui Itaaliast pärit veini, koguses üle 50 000 hektoliitri, turuleviimisest keeldutakse üle kahekümne ühe päeva kas siis analüüside või saatedokumentide nõuetele mittevastavuse tõttu, peavad Prantsuse ametiasutused komisjoni sellise keeldumise põhjustest teavitama.”

18. Pärast seda määrust ei esinenud Itaalia veini impordimisel Prantsusmaale mingeid probleeme.

2. Riigipoolse kohustuse täitmatajätmisega seotud menetluse objekt

19. Hagiavalduses vormistatud nelja kaebusega püüab komisjon saada sisuliselt kinnitust, et Prantsuse ametiasutused piirasid hulgiimporditud Itaalia päritolu lauaveini koguseid, viivitades nende kaubasaadetiste turuleviimisega, kahte sorti toimingutega, mille suhtes esitati põhjendatud arvamused 2. ja 9. oktoobril 1981, s.o Itaalia veini transporti käsitlevate saatedokumentide tagasilükkamisega ühelt poolt ja teiselt poolt imporditud veinide allutamise kontrollile läbi süstemaatilise analüüsi.

20. Tuleb meeles pidada, et osa kaevatud viivitusest, s.o piiril kinnihoitud koguste järkjärguline vabastamine Prantsuse ja Itaalia valitsuste vahel 13. oktoobril 1981. aastal saavutatud kokkuleppe tulemusena, vaidlustatud tegevuse taasalustamine veebruari alguses ja selle jätkamine kuni 1982. aasta märtsini toimus pärast põhjendatud arvamuste andmist. Kuid sellest olenemata on üldteada, et see on tegevus, mis oli juba hukka mõistetud põhjendatud arvamustes ja mis jätkus seejärel või on tegevus, mis esines pärast arvamuse andmist, kuid on sama liiki tegevus kui see, millele viidati arvamustes ja kujutas sama käitumist.

3. Saatedokumentide vastuvõtmisest keeldumine

21. Kõigepealt tuleb uurida Prantsuse ametiasutuste tegevusest tulenevaid viivitusi saatedokumentide osas ja nende seadusega vastavusseviimise protseduuri.

22. Komisjon, saades tuge Itaalia valitsuselt, väidab, et saatedokumendid, mida Prantsuse ametiasutused keeldusid alates 1981. aasta augusti keskpaigast vastu võtmast, ei sisaldanud tegelikult olulisi nõuetele mittevastavusi, mis oleks õigustanud sellist keeldumist asjaomaste ühenduse eeskirjade alusel.

23. Prantsuse valitsus väidab, et dokumendid ei vastanud seaduse nõuetele ja seetõttu oli ta õigustatud nende vastuvõtmisest keelduma. Ka lasub komisjonil kohustus tõestada, et tagasilükatud dokumendid ei olnud korras ja komisjon ei ole seda suutnud näidata.

24. Vastavalt komisjoni 30. aprilli 1975. aasta määrusele nr 1153/75, millega nähakse ette veinitoodete kaubaveo saatedokumentide vorm ja piiritletakse veinitootjate ning veiniga tegelevate ettevõtjate, kes ei ole jaemüüjad, kohustused (EÜT L 113, 1.5.1975, lk 1–10), on veini ühendusesiseseks veoks vaja veini saatedokumenti, mille liik on lisatud nimetatud määrusele. Ühenduse toodete puhul, välja arvatud mpv-kvaliteetveinid ja destilleerimiseks kangendatud veinid, on vastavaks dokumendiks vorm VA 1. Saatedokumendid ja nende kõik vajalikud koopiad tuleb täita selle liikmesriigi pädeva asutuse või asutuste poolt, kus transport algab, või selleks eesmärgiks volitatud ametiasutuse poolt, vastavalt kaubasaatja poolt esitatud teabele ja tema vastutusel ning määruse rangete eeskirjadega sätestatud viisil.

25. Nendest eeskirjadest nähtub, et Prantsuse ametiasutustel oli õigus kontrollida, et piiril esitatud kogu Itaalia päritolu veini hulgikoguse transportimisel oleks kaasas Itaalia pädevate ametiasutuste täidetud ja väljastatud vorm VA 1 .

26. Sellest olenemata tuleb eespool viidatud sätteid tõlgendada määruse nr 1153/75 preambuli teise põhjenduse valguses, mille kohaselt kohustus omada saatedokumenti ei tohiks tähendada takistust veinisektori toodete kaubandusele või turustamisele. Sellest põhjendusest nähtub, et ainult need dokumendis esinevad vead või mittevastavused, mis on olulise iseloomuga ja mis seetõttu võivad selle muuta kasutuks oma funktsionitäitmisel ametliku dokumendina anda olulist teavet toote olemuse kohta, võivad põhjendada vastuväiteid dokumendile ja seega takistusi impordile.

27. Toimikust selgub, et need mittevastavused, millele Prantsuse ametiasutused tuginesid, erinesid oma olemuselt ja tähtsuselt erinevate juhtumite lõikes. Seega, vastuolus määrusega nr 1153/75, ei tundu dokumendid teatud juhtudel olevat täidetud masinakirjas või suurte tähtedega, kuigi nad olid loetavad, ega olevat täidetud täielikult, kuigi sisaldasid kaudselt kõiki vajalikke andmeid. Selliseid mittevastavusi ei saa aga pidada olulisteks ja need ei saa õigustada vastuväiteid dokumendile.

28. Muudel juhtudel, nagu komisjon ja Itaalia valitsus kohtuistungil mõnsid, oli nõutavate andmete puudumine mitmetes VA 1 vormides selline, millest tulenevalt olid dokumendid

kasutatud oma eespool kirjeldatud funktsiooni täitmiseks. Nii ei olnud teatud juhtudel dokumendis näidatud alkoholi kangust ega viidatud dokumendi välja andnud Itaalia ametiasutusele, teistes oli see toodud loetamatult ja mõnikord ei olnud dokumendis toodud mitte mingeid andmeid, isegi mitte kaudselt, mis võimaldaksid kindlaks teha päritoluriiki. Selliseid mittevastavusi tuleb pidada olulisteks ja need õigustavad vastuväiteid dokumendile.

29. Antud juhul ei olnud võimalik kindlaks teha, kas kõik kõnealused dokumendid olid nõuetele mittevastavad ja kas kõik mittevastavused olid olulise iseloomuga, sest nii komisjon kui ka Prantsuse valitsus on märkinud, et neil ei olnud võimalik dokumente esitada. Sellest olenemata on võimalik nõustuda, et vähemalt mõned dokumendid sisaldasid sellise olemusega mittevastavusi, mis tegid võimalikuks neile vastuväidete esitamise.

30. Määruse nr 1153/75 artikli 12 lõikes 2 sätestatakse, et „kui avastatakse, et tooted liiguvad ilma saatedokumendita või ilma nõuetekohase saatedokumendita, siis selle liikmesriigi pädev asutus, kus sellise järelduseni jõutakse, või muu kontrollimisega tegelev asutus, peab rakendama meetmeid sellise nõuetele mittevastava veooperatsiooni nõuetele vastavusseviimiseks või vajadusel selle eest karistamiseks.” Sellest sättest nähtub, et nõuetele mittevastavusi avastavad ametiasutused peavad kõigepealt rakendama meetmeid nõuetelevastavusseviimiseks, et need asutused ei takistaks põhjendamatult kaubandust.

31. Selline nõuetega vastavusseviimine peab toimuma vastavalt nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määrusele (EMÜ) nr 359/79, mis käsitleb liikmesriikide poolt määratud ametiasutuste vahelist otsest koostööd, et kontrollida vastavust ühenduse ja siseriiklikele õigusnormidele veinisektoris (EÜT, L 54, 5.3.1979, lk 136–139). Selle määruse artiklis 4 sätestatakse, et kahtluse korral peab pädev asutus nõudma, et päritoluliikmesriigi pädev asutus kontrolliks dokumente ja dokumentidesse tehtud kandeid. Vastavalt artiklile 3 võib pädev asutus nõuda mis tahes asjaomaseid andmeid ning eriti dokumentide ja muude tõendite edastamist, kui on „põhjendatud alus kahtlustamiseks”, et toode ei vasta veiniturgu käsitlevatele õigusnormidele.

32. Põhjendatud alus kahtluseks eespool viidatud artikli 3 tähenduses, mis õigustab taotluse esitamist põhjalikeks uuringuteks ja dokumentaalsete tõendite edastamiseks, peab põhinema konkreetsetel tõenditel veooperatsiooni kohta. Vastupidiselt Prantsuse valitsuse esitatud väitele puuduvad alused üldise kahtluse tekkimiseks Itaalia veini koguimpordi kohta mõnede mittevastavuste või rikkumiste alusel, mis on avastatud teatud juhtudel minevikus. Mitte ühelgi juhul ei või üksnes formaalsed vead saatedokumentides õigustada põhjendatud alust kahtluseks. Kahtluseks põhjendatud aluse puudumisel oli Prantsuse ametiasutustel seetõttu õigus nõuda mitte midagi enam peale lihtsa kontrolli ja Itaalia ametiasutuste poolsete kinnituste kõnealuse veooperatsiooni nõuetele vastavusseviimiseks.

33. Erinevatest teadetest, millega Prantsuse valitsus esitas Itaalia ametiasutustele nõudeid seoses mittenõuetekohaste vormidega VA 1, selgub, et nende taotluste eesmärk oli saada süstemaatiliselt, esitamata mis tahes põhjendatud alust kahtluseks, üksikasjalikke uuringuid ja eriti saada saatedokumente kaupade kohta nende esialgsel transpordil Itaalias tootmiskoha ja laoruumide vahel, kust nad saadeti Prantsusmaale, kuna Prantsuse ametiasutused keeldusid

tunnistamast piisavaks lihtsat teleksiga saadetud kinnitust Itaalia ametiasutustelt pärast kontrollimist, et VA 1 dokumendid olid korras.

34. Nähtub, et Prantsuse ametiasutused esitasid mittenõuetekohaste dokumentide nõuetele vastavusseviimiseks nõudeid, mis ei olnud kaetud asjaomaste ühenduse eeskirjadega.

35. Lisaks väitis Itaalia valitsus, et vastavalt Prantsuse ja Itaalia ametiasutuste vahel kujunenud mitme aasta pikkusele tavale, olid alates 1981. aasta augusti keskpaigast vormides VA 1 leitud ja sageli esinevad mittevastavused liikmesriikide ametiasutuste poolt aktsepteeritud. Prantsuse ametiasutused muutsid äkki ja ilma ette teatamata seda dokumentide kontrollimisega seotud tava. Selle väite toetamiseks esitas Itaalia valitsus kohtule mitmeid vorme VA 1, mis olid täidetud enne kõnealust ajaperioodi, mõned Prantsuse ametiasutuste ja mõned Itaalia ametiasutuste poolt, ning mis vaatamata eespool nimetatud liiki mittevastavustele olid aktsepteeritud mõlema riigi ametiasutuste poolt ilma mingi vastuväite esitamisetähtaegade vastu. Prantsuse valitsus ei ole esitanud mitte ühtegi väidet, mis paneb sellise tava kahtluse alla.

36. Et vältida takistusi kaubandusele, nõutakse liikmesriikidevahelise koostöökohustusega, mis on omane ühenduse süsteemile, et sellise tava muutmise korral tuleb asjaomaseid liikmesriikide ametiasutusi uuest tavast ette teavitada nii, et neil ei oleks võimatu teha ettevalmistusi uueks tavaks ja võtta seda arvesse VA 1 dokumentide täitmisel.

37. Ka oleks antud juhul tulnud kasutada eespool viidatud määruse nr 359/79 artiklis 8 sätestatud korda, mille kohaselt peavad liikmesriikide esindajad kohtuma regulaarsete ajavahemike järel veinituru korralduskomitees, et arutada määruse rakendamise tulenevaid probleeme ja mis tahes muid probleeme seoses ühtse kontrolliga veinisektorit käsitlevate ühenduse õigusnormide üle. Selle korraga tahetakse vältida probleeme, mis võivad kerkida ühepoolsetest meetmetest või ühtsuse puudumisest ühenduse eeskirjade rakendamisel, ning vältida sellest tulenevaid takistusi kaupade vabale liikumisele.

38. Nähtub, et väljakujunenud tava järsu muutmisega rikkusid Prantsuse ametiasutused neile ühenduse õigusega pandud kohustust.

39. Ka väitsid komisjon ja Itaalia valitsus, et Prantsuse ametiasutuste poolt Itaalia ametiasutustele saadetud nõuded mittevastavuste kohta vormides VA 1 puudutasid osaliselt operatsioone, mis olid toimud mitu kuud või mitu nädalat varem.

40. Mittevastavuse avastamisel saatedokumentides kehtestatakse vastavalt määruse nr 1153/75 artikli 12 lõikele 2 kohustus kõnealustele siseriiklikele ametiasutustele rakendada viivitamata meetmeid, mis vajalikud iga nõuetele mittevastava veooperatsiooni nõuetele vastavusseviimiseks, et vältida põhjendamatud viivitusi kõnealuse veini tarbimiseks ringlusse laskmisel.

41. Antud juhul ei ole Prantsuse valitsus vaidlustanud Itaalia valitsuse esitatud põhjalikke väiteid seoses oluliste viivitustega teatud juhtudel Itaalia ametiasutustele esitatud taotlustes.

Seetõttu tuleb nõustuda, et jällegi selle aspekti osas ei vastanud Prantsuse ametiasutuste tegevus saatedokumentide kontrollimisel kõikidel juhtudel ühenduse eeskirjadele.

42. Lõpuks on komisjon ja Itaalia valitsus väitnud, et Prantsuse ametiasutused ei lubanud tarbimiseks ringlusse veinikoguseid, mida hoiti kinni ka neil juhtudel, mis olid viidud nõuetega vastavusse.

43. Selles suhtes tuleb märkida, et alates 1981. aasta augustist kinnihoitud kaubasaadetiste vabastamine toimus, olenemata dokumentide nõuetega vastavusseviimisest, vastavalt Pisas 13. oktoobril 1981. aastal Prantsuse ja Itaalia valitsuste vahel saavutatud poliitilise kokkuleppe kohasele korrale.

44. Seega on ka selles suhtes Prantsuse ametiasutused jätnud täitmata veiniturgu käsitlevate ühenduse eeskirjadega neile pandud kohustuse muuta veooperatsioonid nõuetele vastavaks veinide puhul, mille saatedokumendid ei ole nõuetele vastavad.

45. Eespool toodud kaalutlustest nähtub, et Prantsuse ametiasutuste tegevus dokumentide kontrollimisel oli vastuolus veiniturgu käsitlevate eeskirjadega. Ka rikutakse sellega EMÜ asutamislepingu artiklit 30, millega keelatakse koguselised piirangud impordile ja kõik samaväärse toimega meetmed.

4. Veinivalmistuse kontrollimine süstemaatiliste analüüside kaudu

46. Teiseks on vaja uurida viivitusi tarbimiseks ringlusse laskmisel, mis on põhjustatud Prantsuse ametiasutuste tavast teha Itaalia veini kaubasaadetistele süstemaatiliselt enne sellist ringlusse laskmist analüüse.

47. Komisjoni ja Itaalia valitsuse sõnul teostasid Prantsuse ametiasutused süstemaatilisi analüüse enne tarbimiseks ringlusse laskmist, et lükata ringluselaskmist edasi ja piirata impordimahtu. Nad väidavad, et mitte mingil juhul ei ole vajalik hoida piiril kinni märkimisväärse koguses veini veinivalmistuse kontrollimise eesmärgil ja et mitmeid nädalaid kestnud analüüside kestus ületas kaugelt aktsepteeritavat mõnepäevast ajaperioodi.

48. Prantsuse valitsus on seisukohal, et analüüside eesmärk oli tagada vastavus veiniturgu käsitlevate ühenduse eeskirjadega, kaitsta tarbijaid ning inimeste tervist ja elu. Selle protsessiga põhjustatud viivitus oli omane selliste analüüside olemusele.

49. On kindlaks tehtud, et Prantsuse ametiasutused tegid süstemaatiliselt Itaaliast hulgiimporditud veinile analüüse ja tegid seda esimesel kõnealusel perioodil kõikide Itaalia veini kaubasaadetiste puhul ja pärast 1982. aasta veebruari algust neljast kaubasaadetisest kolme puhul, et nad panid nende kaubasaadetiste ringlusse laskmise sõltuvusse analüüside tulemustest ja et need tulemused ei olnud teada mitmeid nädalaid tulenevalt viivitustest kasutatud protseduuris.

50. Sellega seoses tuleb märkida esiteks, et sellised veinivalmistamise kontrollimised muudavad importimise tõenäoliselt raskemaks ja kulukamaks, eriti viivituste ja täiendavate transpordikulude tõttu, mis importijal võivad seejuures esineda. Nähtub, et sellised toimingud, olenemata kas neid viiakse läbi süstemaatiliselt või mitte, on koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmeid EMÜ asutamislepingu artikli 30 tähenduses ja mis on vastavalt sellele keelatud, ning mille suhtes kehtivad ühenduse õigusega ja eriti asutamislepingu artikliga 36 sätestatud erandid.

51. Asutamislepingu artikli 36 alusel ei välista artikkel 30 piiranguid impordile, mis on põhjendatud eelkõige inimeste tervise ja elu kaitsega. Sellest olenemata, kuna sellised piirangud kalduvad kõrvale kaupade vaba liikumise põhimõttest, on nad kooskõlas asutamislepinguga ainult niivõrd, kui need on vajalikud just nimetatud eesmärkide saavutamiseks ning ei kujuta endast meelevaldse diskrimineerimise vahendit ega varjatud piirangut liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

52. Ei saa välistada, et teatud juhtudel võib analüüside abil teostatav tervisekontroll olla asjakohane vahend vältimaks ohte, mis tulenevad näiteks keelatud veinitootmistavatest või ebahügieeniliste transpordivahendite kasutamisest, ning see võib tagada inimeste tervise ja elu kaitse.

53. Tuleb lisada, et veiniturgu käsitlevad erinevad ühenduse eeskirjad, näiteks veinituru ühist korraldust käsitleva nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 337/79 (EÜT L 54, 5.3.1979, lk 1–47) artikkel 64 ning veinide ja viinamarjavirrete kirjeldamise ja esitlemise üldeeskirju kehtestava nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 355/79 (EÜT L 54, 5.3.1979, lk 99–120) artikli 46 lõige 2 teevad siseriiklikele ametiasutustele ülesandeks tagada vastavus ühenduse eeskirjadega. Ka selles kontekstis võib analüüside kaudu toimuv kontroll olla kasulik vahend kõnealuste rikkumiste avastamisel.

54. Sellest olenemata peavad teostatava kontrolli meetmed olema taodeldavate eesmärkide saavutamiseks vajalikud ja ei tohi luua kaubandusele takistusi, mis on ebaproportsionaalsed nende eesmärkidega.

55. Analüüside lubatava sageduse osas tuleb märkida, et kõnealusel perioodil kehtisid selle suhtes suured kõikumised. Kui 1981. aasta augustis allutati analüüsile kõik veini kaubasaadetised, siis pärast läbirääkimisi Pisas 1981. aasta oktoobris saavutatud kokkuleppe kohaselt peeti piisavaks juhuslikku kontrolli 10%-l juhtudest. 1982. aasta jaanuari lõpus suurendati seda sagedust veelkord neljast kaubasaadetisest kolme kontrollimiseni. Prantsuse valitsus ei suutnud neid erinevusi põhjendada, mis seetõttu ei näi omavat mingit seost eespool nimetatud eesmärkidest tulenevate ülimuslike nõuete suhtes. Analüüse teostati pettusekahtlust või nõuetele mittevastavust põhjendada võivate konkreetsete faktide puudumisel.

56. Analüüse teostati märgatavalt sagedamini, kui prantsuse veini Prantsusmaa piires transportimisel teostatud juhuslikke kontrollimisi. Kindlaks on tehtud, et kontrolli teostavad ka Itaalia ametiasutused, et tagada Itaalias toodetud veini vastavus ühenduse eeskirjadele

ning tarbijate ja inimeste tervise ja elu kaitse. Prantsuse ametiasutused olid kohustatud võtma arvesse, et veini päritoluriigis teostatakse kontrollimisi. Enne kõnealust perioodi avastatud võltsingud või nõuetele mittevastavused ei saa mitte mingil juhul põhjendada üldist kahtlust kogu Itaalia veiniimpordi suhtes ega süstemaatiliste analüüsideläbiviimist, kui sarnast tegevust ei toimu prantsuse veini suhtes.

57. Nähtub, et Prantsuse ametiasutustel ei olnud õigust teostada süstemaatilisi kontrole analüüsi kaudu, ja konkreetsete tõenditega põhjendatud kahtluse puudumisel konkreetsetel juhtudel oleks ta pidanud piirduma juhuslike kontrollidega.

58. Pärast põhjendatud arvamust on Prantsuse valitsus ise kuulutanud, et piisaks analüüsides ühel juhul kümnest. Seda hinnangut silmas pidades ületavad Prantsuse ametiasutuste poolt kõikide kaubasaadetiste või neljast kolme kaubasaadetise osas läbiviidud süstemaatilised analüüsid lubatava analüüside kaudu teostatava kontrolli sageduse ning kujutavad diskrimineerivat käsitlust võrreldes kontrolliga, millele Prantsusmaal toodetud vein allutatakse.

59. Mõnenädalase ajaperioodi puhul, mille jooksul analüüse teostati, tuleb silmas pidada, et sellistele veinianalüüsidesse kuuluv aeg võib erineda vastavalt asjaoludele, eriti vastavalt teostatavate analüüsidesse liikidele. Antud juhul ei ole kohtul piisavalt andmeid analüüsidesse läbiviimise kohta konkreetsetel juhtudel, et kaaluda, kas ajavahemik analüüsidesse proovide võtmise ja tulemustest teavitamise vahel oli pikem kui vajalik.

60. Sellest olenemata tuleb märkida, et kui analüüsidesse eesmärgil võetakse proove prantsuse veinidelt, siis ei kaasne sellega kõnealuse veini automaatset kinnipidamist kuni analüüsitulemuste teadasaamiseni, sest ühenduse õiguse sättes andmete hoidmise ja saatedokumentide kohta võimaldavad tavaliselt veini kaubasaadetise asukoha kindlakstegemist ja identifitseerimist, kui analüüsidesse tulemused on teada.

61. Imporditud veini kaubasaadetiste juhusliku analüüsi puhul kujutab kõnealuse kaubasaadetise piiril kinnipidamine kuni analüüsidesse tulemustest teadasaamiseni ebaproportsionaalset ja diskrimineerivat takistust impordile, kui sellised analüüsidesse hõlmavad enam kui paari päeva pikkuseid olulisi ajaperioode ning arvestades võimalust paigutada ringi ja identifitseerida veini kaubasaadetisi. Olukord oleks erinev ainult siis, kui analüüse teostataks konkreetsetel juhul pettuse või kõnealust toodet puudutavatele nõuetele mittevastavuse põhjendatud kahtluse alusel. Prantsuse valitsus ei ole toonud mitte ühtegi konkreetset juhtumit, mil esines selline kahtlus.

62. Ka tuleb märkida, et eespool nimetatud 2. veebruari 1982. aasta teleksiteatest ja kõikidest asjaoludest selgub, et analüüsidesse tegemisega taheti lükata edasi kõnealuste kaubasaadetiste turule viimist ja sellega piirata Itaalia päritolu veini impordikogust.

63. Nähtub, et tulenevalt analüüsidesse sagedusest ja asjaolust, et sellisel viisil kontrollitud kaubasaadetisi hoiti kõikidel juhtudel piiril kinni, oli Prantsuse ametiasutuste tegevus

süsteematiliste analüüside kaudu teostatava kontrolli osas vastuolus EMÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 nõuetega.

64. Eeltoodust nähtub, et tuleb sedastada, et viivitades Itaaliast hulgi imporditud lauaveinide tarbimiseks ringlusse laskmisega selle kaudu, et kontrollitakse saatedokumente VA 1 ja viiakse neid nõuetega vastavusse ning teostatakse süsteematilist kontrolli analüüside abil, seeläbi piirates sellise lauaveini importi 1981. aasta augustist kuni 1982. aasta märtsini, on Prantsuse Vabariik jätnud täitmata oma EMÜ asutamislepingu artikli 30 ja veinisektorit käsitlevate ühenduse eeskirjade kohased kohustused.

Kohtukulud

Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel kannab kohtukulud kohtuvaidluse kaotanud pool. Kuna kostja kaotas kohtuvaidluse, kannab tema kohtukulud, sealhulgas hageja toetuseks sekknud osapoole ja Euroopa Kohtu 4. märtsi 1982. aasta korraldusega ettenähtud ajutiste meetmete kasutamise taotlusest tulenevad kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Kuulutada, et viivitades Itaaliast hulgi imporditud lauaveinide tarbimiseks ringlusse laskmisega selle kaudu, et kontrollitakse saatedokumente VA 1 ja viiakse neid nõuetega vastavusse ning teostatakse süsteematilist kontrolli analüüside abil, seeläbi piirates sellise lauaveini importi 1981. aasta augustist kuni 1982. aasta märtsini, on Prantsuse Vabariik jätnud täitmata oma EMÜ asutamislepingu artikli 30 ja veinisektorit käsitlevate ühenduse eeskirjade kohased kohustused.

2. Nõuda kostjalt sisse kohtukulud, sealhulgas sekkuva osapoole ja ajutiste meetmete kasutamise taotlusest tulenevad kohtukulud.

Mertens de Wilmars

Pescatore

O'Keefe

Everling

Mackenzie Stuart

Bosco

Koopmans

Due

Bahlman

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. märtsil 1983 Luxembourgis.

Kohtusekretär

P. Heim

President

J. Mertens de Wilmars